

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Drs R. H. Bremmer, Zwolle; Ds J. van Bruggen, Assen; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; P. Groen, Rotterdam; Prof. B. Holwerda, Kampen; K. v. Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jengeling, Sappemeer; Ds H. Knoop, Rotterdam; Ds J. Meester, Haarlemmermeer; Mr J. Meulink, Enschede; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds H. J. Schilder, Utrecht; Ds J. Smelik, Groningen; Dr H. Smilde, Groningen; Ds J. P. v. d. Stoel, Batavia; D. Stroo, Bussum; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visée, Kampen; Ds C. Vonk, Schiedam; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloeddijk 14, Kampen. Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V. — Goes

Postrekening Nummer 400040 ten name van BUREAU „DE REFORMATIE” — GOES. Telefoon 2124

Abonnement: f 4.— per half jaar bij vooruitbetaling. Voor het Buitenland en Ned. Indië f 10.— per jaar. Advertentiën: 10 cent per mm. Losse nummers 20 cent

INHOUD. Hoofdartikel: „Activeering van het Ambt aller geloovigen.....”. Met eeden en gebeden. Bedoelingen en handelingen. Activeering of narcose? Twee maal twee

is zeven, Fifty-fifty: het compromis zonder bekeering. — Gedicht: Gij, kerkvolk..... — Op en om 't kerkplein: Oordeel der liefde. — Perschoouw. — Kerknieuws.

AAN DE LEZERS

Terwille van het belang der zaak geven we in dit nummer den voorrang aan „Oosterbeek II”. Onze lezers zullen het ten goede houden dat we daardoor enkele andere stukken moeten laten wachten.

REDACTIE.

„Activeering van het Ambt aller geloovigen...”?

door Prof. B. HOLWERDA

HOOFDARTIKEL

Met eeden en gebeden

Tot voor heel kort had ik het vaste voornemen, geen letter over Oosterbeek te schrijven. Niet, dat ik het met die beweging eens was. Ik zag heel wat gaven. En ik kon me in den opzet heelemaal niet vinden. Want men zei heel wat over het ambt aller geloovigen, doch men ging van meetaf niet in den kerkelijken weg. Ik kan het best hebben, dat sommigen overtuigd waren dat inzake de „samenspreking” een andere houding althans moest worden overwogen, dan de synode van Groningen aan haar deputaten had voorgeschreven. Maar wel heb ik me afgevraagd: als er broeders van een andere meening waren, waarom hebben ze die dan niet aan de kerkeraden bekend gemaakt? De nieuwe synode van Amersfoort was toch in zicht? Als men bezwaren had tegen het Groningsche besluit, waarom deed men dan niet de normale stappen om dat besluit teruggenomen te krijgen, en een anderen aanpak der dingen te bewerkstelligen? Waarom kropen enkele broeders van onzen kant samen bij menschen van gindschen kant in een conferentie? Men wilde toch kerkzaken doen? Het ambt aller geloovigen moest geactiveerd worden, vond men. Best! Maar dat houdt toch in, dat het bijzondere ambt te kort schiet of ontrouw is? Is dan niet het eerste, dat menschen als Bos, de Goede, Schelhaas etc. op de betrokken kerkelijke vergaderingen hun ambtsbroeders vermanen? Dat ze dat zoo noodig doen met andere broeders samen? Maar nu gaven ze de hand aan menschen als Toornvliet en Volten, die de kerk van Christus mee hebben uiteengejaagd, en zelden: komt broeders synodocraten, helpt u mee om ook onze menschen wakker te krijgen. Ik had het vanzelfsprekend gevonden, dat ds Bos c.s. eerst in den geordenden weg hun bezwaren hadden kenbaar gemaakt; ik had het ook nog denkbaar geacht, dat ze eventueel daarna met andere vrijgemaakte broeders de reformatie onzer kerken via het ambt aller geloovigen hadden ter hand genomen, wanneer n.l. gebleken mocht zijn, dat de dragers van het bijzondere ambt ontrouw bleven en traag. Maar wat ik niet heb kunnen verstaan, is dat men direct een conferentie van enkele synodocraten en een gelijk getal vrijgemaakten heeft bijeengeroepen, een heelemaal niet kerkelijke vergadering — ik geloof zelfs een zeer onkerkelijke vergadering — en dat men nu meent als niet-kerkelijke conferentie te moeten en te mogen ingrijpen op het leven der kerken. Zoo heeft de Heere Christus ons nooit de taak der kerkreformatie aangewezen. Maar het is de geest van den tijd: heterogene conferenties, die aan het bijzondere ambt en aan het ambt der geloovigen voorbijloopen en daarin hun onkerkelijkheid bewijzen, geven boodschappen uit en communiqué's, richten zich tot de leden der kerk, werpen zich op als regeerders der kerk, hoewel de Heere hen daartoe niet geroepen heeft, en dringen zich eigenmachtig in op het arbeidsveld en in den dienst van hen, die door de gemeente

en mitsdien door God zelf daartoe wél geroepen zijn.

Het stond van meetaf voor me vast, dat kerkzaken zoo niet behandeld mogen worden, en dat daarom deze conferenties als zodanig de reformatie der kerk nimmer bevorderen. Wij mogen, hoezeer we ook de eenheid der kerk willen dienen, nooit de wegen verlaten, die de Heere ons in zijn Woord heeft bekend gemaakt.

Toch kon ik or niet toe komen, tegen deze broeders te polemiseren. Want ik achtte het wel ondoordacht en overijld, wat ze ondernamen; maar ik vond het woord van ds Bos in zijn concrete voorstel toch spontaan, impulsief en warm. Sommige dingen waren me wel onbegrijpelijk, maar ik was toch overtuigd van de goede trouw. Ik dacht ook: ze zullen zelf wel heel gauw inzien, dat het zoo niet mag en zoo niet gaat. En vooral: ik zag op tegen de verdrietelijkheid van een polemiek. Het maakt je zoo moe, en onze menschen worden ook moe. Het is toch ook ontzaglijk afmattend: eerst de jaren van strijd voor de vrijmaking, toen drie jaren een moeizame correspondentie met de deputaten van ginds, waarbij ze stelselmatig de kwesties ontweken, en door vrome woorden al maar de reformatie saboteerden; we vorderden niets. Op den duur ben je het zoo beu; en het verveelt den menschen ook, steeds maar dezelfde dingen te lezen. Ik heb vaak gedacht den laatsten tijd: wat is het toch eilendig, dat we telkens weer worden opgehouden, en aan thetisch, positief werk bijna niet toekomen. Wat zijn er niet een massa dingen, waar we noodig eens positief aan moesten beginnen. En je kunt achter de kerkkwestie maar nooit een punt zetten. Dus dacht ik, en ik heb het ook wel tot anderen gezegd: maar eens zien, wat er van Oosterbeek komt.

Maar er komt toch een oogenblik, waarop zwijgen bepaald onverantwoord gaat worden, en je eenvoudig den vermoedheidsfactor niet meer mag tellen, omdat de Heere tot den strijd roept. Ik geloof, dat ten aanzien van Oosterbeek dat moment nu is gekomen.

En nu moet ik wel tot het begin teruggaan.

Iedereen heeft ongetwijfeld gevoeld den warmen en bewogen toon, waarin ds Bos zijn concrete voorstel formuleerde; diezelfde toon was er ook daarna vaak in zijn artikelen. Maar nu moet ik eerlijk zijn: afgezien van de bezwaren die ik boven aanduidde, het meest heeft me gehinderd zijn herhaalde verzekering, dat hij deze dingen deed voor het aangezicht des Heeren. Ik herinner me niet precies meer, hoe al die zinnen precies geformuleerd waren. En ik weet ook, dat we alle dingen moeten doen in het diepe besef, dat de Heere ons ziet. Maar ik weet ook, dat we dat pas in de uiterste noodzaak mogen zeggen. Want dit beteekent: ds Bos ging telkens een eed zweren. En de Heiland heeft ons dat toch wel heel nadrukkelijk verboden. Zwaert ganschelijk niet. En de Catechismus spreekt hierin ook heel duidelijk. Zondag 37 mag dan voor heel veel kerkmenschen een minder aantrekkelijke stof zijn, hier wordt toch het hart van ons chris-

telijk leven geraakt. Als we op het punt van den eed slordig worden, worden de fundamenteën van 't Christelijk leven geschokt. Het is me opgevallen: als je eens in een gesprek enkele bezwaren tegen Oosterbeek c.s. opperde, kreeg je telkens weer te hooren: „maar ds Bos bedoelt het toch zoo vroom; hij zegt telkens, dat de Heere zijn hart kent”. De eeden oefenden hun invloed op de menschen, ze vroegen niet meer of dit behoorde tot het „een rechten eed zweren”, en of deze bezworen voorstellen en plannen naar den wil des Heeren waren. Dat is het verschrikkelijke van den eed, dat hij heel vaak het blinde geloof aanwakkerd, maar zoo het ware geloof verhindert. En daarom belémmert om in de waarheid te wandelen.

Ik zeg niet, dat ds Bos dit bedoelde. Maar Christus had ook tot hem gezegd: laat zijn uw woord ja ja, neen neen, en wat boven deze is, dat is uit den booze. Waarom noemde hij niet simpel de feiten, en gaf hij niet zonder meer zijn argumenten; waarom moest alles het karakter hebben van een eed?

Daarmee hangt samen mijn bezwaar tegen de gebeden van Oosterbeek. Men heeft in beide beknopte communiqué's dat aan de menschen bekend gemaakt, dat men samen gebeden had. Oosterbeek I: „Zij hebben samen, elkaar over en weer als broeders in Christus erkennende, gebeden, gedankt en gezongen”.

Oosterbeek II: „hebben onder gebed” met elkander ernstig gesproken”.

Ik begrijp van dit gebed niets. O ja, het is een gewoonte om elke vergadering met gebed te beginnen. En ieder Christen zal voor hij tot zijn arbeid gaat daarover den zegen des Heeren vragen. Ik kan me dus begrijpen, dat ds Bos toen hij naar Oosterbeek meende te moeten gaan, gebeden heeft, zoodat ik dat ook van ds Toornvliet verstaan kan. Maar ik zit met het probleem van het gemeenschappelijk gebed. Ik weet niet met welke formule ds Bos is geschorst; het feit ligt er, dat ook hij door ds Toornvliet c.s. tot de scheurmakers gerekend wordt. Nadat officieel die zonde bewust naar het avondmaalsformulier was gekwalificeerd en naar de K.O. desgelijks. Geen sterveling mag knoelen met de formulieren, zeker niet als hij bidden gaat. Als ds Bos dus door ds Toornvliet als scheurmaker wordt aangewezen, dan verkondigt hij hem, dat hij geen deel heeft in het rijk van Christus vanwege een zonde, die in elk lid der afsnijding waardig is. Scheurmakerij is altijd een zonde, die den broedernaam onwaardig maakt, en die daad verbreekt den broederband.

Nu komen ze bijeen om over dat droeve feit te spreken. Maar ze beginnen met samen elkaar als broeders aan den Heere voor te stellen, als of er geen scheurmakerij in geding is.

Ik huiver voor zulk een gebed. Hiskia breidde de brieven uit voor het aangezicht des Heeren, en bad: o Heere, doe Uw oogen open en zie en hoor al de woorden van Sanherib. Als men in Oosterbeek zoo eens gebeden had: Heere, hier liggen de schorsingsbullen; doe Uw oogen open, hier ligt de tekst van het avondmaalsformulier en die van artt. 79 en 80 K.O.! Hoor